

«Бекитемин»
БатМУнун ректору, и.д., проф.
А. Ф. Биязов

2024 – ж.

Илим-изилдөө, илимий-техникалык, (же) илимий жана (же) илимий-техникалык ишмердиктин натыйжаларын өндүрүшкө киргизүү актысы

АКТ

1. **Өндүрүшкө киргизүүчү автор** - Даовлатова Феруза Муктаровна

2. **Илим-изилдөө, илимий-техникалык жана (же) илимий жана (же) илимий-техникалык ишмердиктин аталышы:**

Түштүк Кыргызстандын жер-суу аталыштарынын таркалышы жана келип чыгышы.

3. **Кыскача аннотация:** Кыргызстандын түштүк аймагындагы жер-суу аталыштарынын таркалуу мыйзам ченемдүүлүктөрүн жана аларга таасир этүүчү социалдык жана экономикалык-географиялык факторлорун аныктоо, өзгөчө тарыхый-маданий топонимикалык аталыштардын маанилүүлүгүн тактоо менен азыркы социалдык-экономикалык жана саясий талаптарга ылайык сунуштарды иштеп чыгуу саналат.

4. **Өндүрүшкө киргизүүнүн эффективдиги:** изилдөөнүн жыйынтыгында төмөнкүлөр ишке ашырылды:

- Кыргызстандын түштүк-батыш чөлкөмү боюнча топонимикалык аталыштарга этимологиялык анализ жүргүзүлдү;
- Аталыштар кайсы мезгилден бери аталып келгендигине илимий талдоо жүргүзүлдү;
- Топонимикалык аталыштардын өзгөрүп кетүү себептери көрсөтүлдү;
- Изилдөөлөрдүн натыйжасында географиялык объектилердин аттары изилденип кайсы тилден киргендиги жазылды;
- Топонимикалык сөздүк түзүлдү;
- Топонимикалык карталар түшүрүлдү;

- Топонимикалык аталыштарды орто, атайын орто жана жогорку окуу жайларында окутулуучу география, тарых, адабият китептерине киргизүү сунушталды;

5. Өндүрүшкө киргизген жери жана мезгили: Топонимика илимий тармак катары коомдук (экономикалык жана социалдык) географияны камтыган гуманитардык илимдердин бир бөлүгү катары кароо менен географиялык аталыштардын функцияларын аныктоо; өлкөнүн административдик-территориялык бирдиктеринде топонимикалык изилдөөлөрдү жүргүзүү, калктуу пунктардын аталыштарын изилдөө, жер-суу аттарын калыптандырууда аймактын экономикалык, социалдык-географиялык өзгөчөлүктөрүн аныктоо каралган. Ал «Кыргыз Республикасынын Баткен облусунун айрым айыл аймактарын жана айылдарын кайра атоо жөнүндө» мааниси түшүнүксүз болгон географиялык аталыштарды, башка тилден кирген бир катар жерлердин атын өзгөртүү боюнча Жогорку Кеңеш тарабынан 2022-жылдын 20-октябрында кабыл алынган.

6. Өндүрүшкө киргизүүнүн формасы: Изилдөөнүн натыйжаларын жалпы билим берүү системаларында, атап айтсак жогорку жана орто, атайын орто окуу жайларда

(Кыргызстандын географиясы) предметин окутууда кошумча жергиликтүү маалымат иретинде мугалимдер, студенттер, жалпы эле мекенин сүйгөн жараандар пайдалана алышат. География, мекен таануу, тарых багытындагы илимий изилдөөлөрдү жүргүзгөн изилдөөчүлөргө баалуу маалыматтар болуп саналат.

БатМУнун илимий техникалык кеңештин төрайымы, п.и.к., проф.м.а.:

М. Д. Айдарова

БатМУнун М.М.Тайиров атындагы Кызыл-Кыя гуманитардык-педагогикалык институтунун окуу жана илимий иштер боюнча директордун орун басары, б.и.к., доценттин м.а.:

А. А. Абдибайитова

БатМУнун б.и.к., доцент:

Миралы кызы Анара

Тастыктаймын: кадрлар департаментинин башчысы:

С.М. Абдуллаева